

De koopkrachtontwikkeling van de Thales gepensioneerden.

Algemeen.

De koopkracht van ons pensioen is sinds het uitbreken van de crisis in 2008 sterk gedaald.

Voor een klein pensioen is de daling minder, omdat de bijdrage van de AOW-uitkering, die door de koppeling met het wettelijk minimumloon de cao-loonstijging volgt, relatief groot is.

Bij hogere pensioenen neemt de invloed van de AOW-uitkering af en gaat het koopkrachtverlies van het pensioen steeds meer overheersen.

In de jaren 2009 t/m 2015 loopt voor de hoge pensioenen het totale koopkrachtverlies op tot 12% à 14%. We boffen we omdat de inflatie 0,5% per jaar lager lag dan de verwachting op termijn van het CPB.

De politiek wast graag de handen in onschuld en zien dat koopkrachtverlies als een gevolg van de slechte financiële prestaties van de pensioenfondsen.

Op die uitspraak is nogal wat af te dingen.

Zo leidt het fiscaal beleid en het beleid ten aanzien van de zorgkosten voor pensioenen van € 5.000,- en hoger tot een bijdrage in het koopkrachtverlies van 2% á 5%.

De rest is het gevolg van de pensioenkorting en het ontbreken van indexatie.

Sinds de overgang van een vaste rekenrente naar de variabele rentetermijnstructuur is de dekkinggraad van het pensioenfonds sterk achtergebleven, met als gevolg geen indexatie en zelfs een pensioenkorting.

Ook dat is echter een gevolg van overheidsbeleid. Zonder die overgang van vaste rente naar variabelere rente zouden de pensioenen volledig geïndexeerd kunnen worden.

Er is niets namelijk mis met de beleggingsresultaten van de pensioenfondsen in die periode.

Het gemiddelde netto beleggingsrendement sinds 2008 bij de SPTN bedraagt ruim 6% per jaar, exclusief het resultaat op de renteafdekking. Inclusief renteafdekking ligt het gemiddelde netto rendement nog hoger.

In 2016 is de koopkrachtontwikkeling voor de meeste AOW'ers wat gunstiger. Voor mensen met alleen een AOW-uitkering stijgt de koopkracht met 1,3% voor alleenstaanden en met 0,85% voor paren.

Dat neemt voor AOW'ers met een pensioen vervolgens af naar 0% en met een pensioen van circa € 15.000,- tot € 50.000,- leveren de alleenstaanden tot 1,3% in en paren tot 1,2%.

Met spaargeld op de rekening of beleggingen zal het koopkrachtverlies nog aanzienlijk kunnen oplopen doordat de ouderentoeslag, een extra vrijstelling in box 3, komt te vervallen in 2016.

Daardoor kan het koopkrachtverlies vooral voor de laagste inkomens met 2% tot 5% toenemen.

De ouderentoeslagen tellen ook mee voor het recht op huur- en zorgtoeslag.

In een aantal gevallen zal daardoor ook het recht op huur- en zorgtoeslag komen te vervallen en dan kan het koopkrachtverlies zelfs oplopen tot meer dan 20%.

Die situaties worden niet weergegeven in de hierna volgende tabel en grafiek voor 2016, maar worden wel berekend in het interactieve koopkracht programma op deze website.

Toelichting bij de berekening.

Bij de berekeningen is uitgegaan van volgende:

-- De koopkracht wordt berekend voor het pensioeninkomen, bestaande uit een volledige AOW-uitkering en het aanvullende pensioen van het pensioenfonds van Thales.

-- De eventuele partner is ook AOW-gerechtigd.

-- De verhoging van de AOW-uitkeringen, de inflatie, de indexatie (=0%), pensioenkortingen, alle fiscale wijzigingen, de verplichte zorgkosten zoals eigen risico, nominale premie, de inkomensafhankelijke zorgbijdrage en de zorgtoeslag.

-- De berekening wordt uitgevoerd voor 3 typen huishoudens, de alleenverdiener (AV) met een partner, die wel een volledige AOW-uitkering heeft maar geen pensioen, de tweeverdiener (TV), beiden met volledige AOW-uitkering en beiden met een pensioen en de alleenstaande (AS).

- De aanvullende pensioenen bij de tweeverdieners verhouden zich als 3:1.
- De koopkrachtverandering wordt alleen berekend voor inkomen in box 1.

De volgende zaken zitten niet in deze standaard berekening en leiden tot extra koopkrachtverlies:

- De inflatie is gebaseerd op de consumenten prijsindex alle huishoudens (CPI-AH) en is hetzelfde voor jongeren en voor ouderen.

Voor ouderen is de inflatie echter wat hoger danb voor jongeren en dat leidt tot extra koopkrachtverlies.

- Extra (ver)zorgkosten zitten niet in de berekening, ook die vergroten het koopkrachtverlies.
- De ouderentoeslag vervalt. Dat heeft fiscale consequenties voor het vermogen in box 3 en in sommige gevallen kan het recht op de huur- of zorgtoeslag zelfs vervallen.

Maatregelen van de overheid op die punten zullen het koopkrachtverlies verder vergroten, ook de inflatie, hier de meest recente inschatting van het CPB, kan hoger of lager uitvallen.

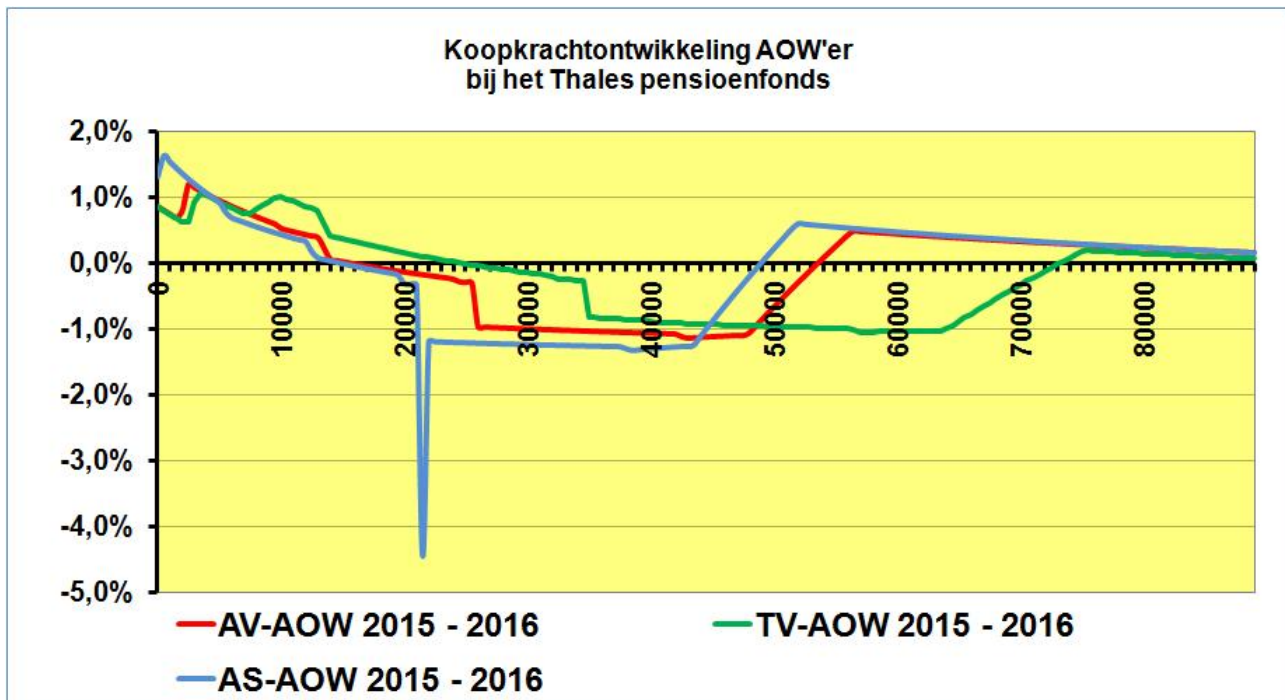
De koopkrachtmutatie geeft aan wat meer of minder met het inkomen, AOW plus pensioen, kan worden gedaan. In de grafiek is op de verticale as de koopkrachtverandering in procenten afgezet en op de horizontale as is het aanvullende pensioen afgezet, het nulpunt is precies een AOW-uitkering voor een koppel of voor een alleenstaande.

De koopkrachtmutatie is berekend voor het jaar 2016 en cumulatief voor de jaren 2009 t/m 2016.

De koopkrachtontwikkeling in 2016 (Grafiek 1 en Tabel 1).

Door aanvullende maatregelen bij de begroting van september 2015 valt de koopkrachtontwikkeling beter uit dan op basis van eerder beleid berekend werd. Ook de inflatie in 2016 wordt nu lager ingeschat.

Grafiek 1. KoopkrachtontwikkelingThales gepensioneerden in 2016.

AV=Alleenverdiener is gepensioneerde met partner met alleen AOW-uitkering.

TV=Tweeverdiener, beiden met AOW-uitkering en aanvullend pensioen.

AS=Alleenstaande

Negatief werken uit de inflatie, de verhoging van de inkomensafhankelijke zorgtoeslag met 0,65%, de snellere afbouw van de algemene heffingskorting, een kleine verhoging van het tarief in de 1e belastingschijf, de verhoging van de nominale premie en de verhoging van het verplichte eigen risico. Positief werken de verhoging van de ouderenkorting voor de inkomens lager dan € 35.949,- met € 145,-,

de verlaging van de belastingtarieven in de tweede en derde schijf met 1,6% en de verhoging van de bovengrens van de 3e belastingschijf met € 8.836,-.

Tabel 1. Koopkrachtontwikkeling in 2016 in € per maand.

Aanvullend pensioen in 2015	Koopkrachtgroei in €/maand		
	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande
0	€ 12,30	€ 12,30	€ 13,94
5000	€ 16,38	€ 16,26	€ 12,74
10000	€ 10,39	€ 20,47	€ 6,93
15000	€ 0,25	€ 8,38	€ -0,34
20000	€ -3,72	€ 3,96	€ -6,99
30000	€ -30,02	€ -4,86	€ -31,69
40000	€ -36,63	€ -32,68	€ -39,16
50000	€ -26,15	€ -39,74	€ 7,17

De koopkrachtontwikkeling in de jaren 2009 t/m 2016.

Sinds 2008 is de koopkracht voor ons fors gedaald en het einde van de daling is nog lang niet in zicht.

Grafiek 2 laat het cumulatieve koopkrachtverlies in de jaren 2009 t/m 2016 zien.

In tabel 2 staan de cumulatieve koopkrachtverliezen in euro per maand.

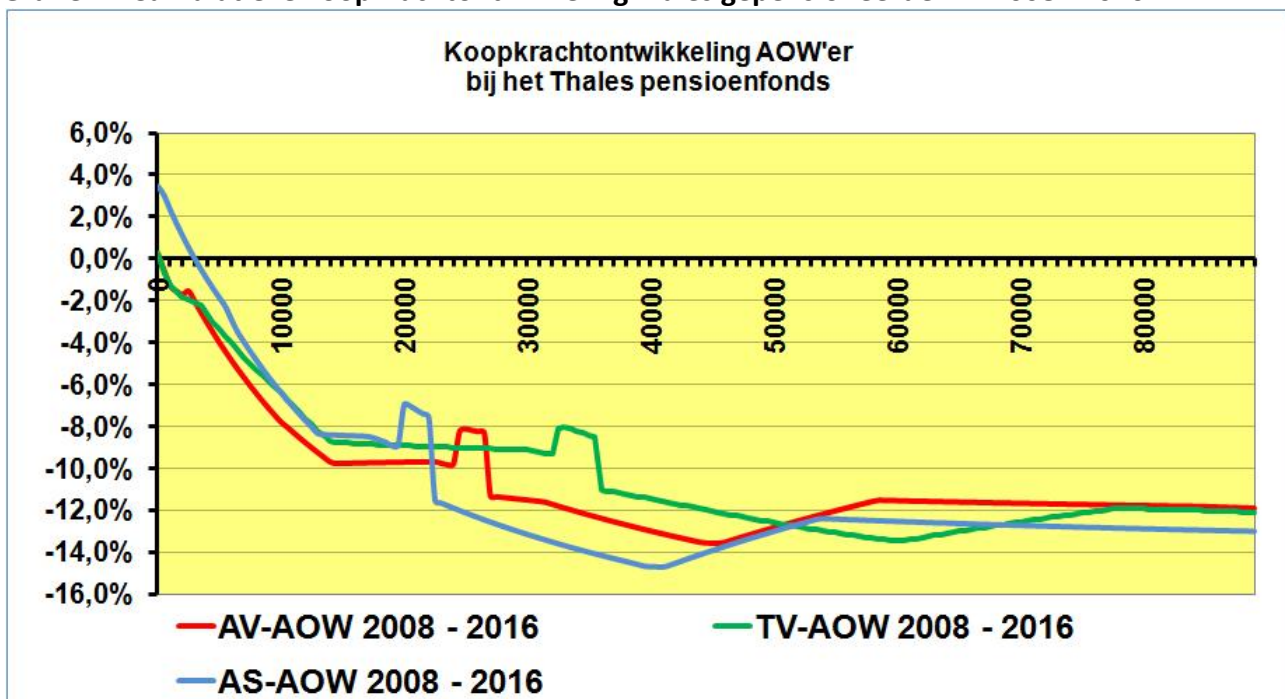
Met uitzondering van de alleenstaande gepensioneerde met een aanvullend pensioen van maximaal € 3.000,- en de paren met alleeneen AOW-uitkering, hebben alle gepensioneerden koopkrachtverlies geleden.

Voor hogere pensioenen loopt het koopkrachtverlies op tot ruim 14% voor alleenstaanden en tot bijna 14% voor paren.

De toppen in de grafiek ontstaan doordat de inkomensgrens voor de ouderenkorting sinds 2008 meer is gestegen dan het inkomen.

Gepensioneerden die in 2008 niet in aanmerking kwamen voor de ouderenkorting, krijgen in 2016 wel ouderenkorting, waardoor het koopkrachtverlies lager uitvalt.

Grafiek 2. Cumulatieve koopkrachtontwikkeling Thales gepensioneerden in 2008 - 2016.

Tabel 2. Cumulatieve koopkrachtontwikkeling in 2008-2016 Thales gepensioneerden in €/mnd.

Aanvullend pensioen in 2008	Koopkrachtgroei in €/maand		
	Alleen verdiener	Twee verdiener	Alleen staande
0	€ 3,22	€ 3,22	€ 32,36
5000	€ -64,80	€ -54,67	€ -23,58
10000	€ -150,25	€ -123,51	€ -98,87
15000	€ -214,74	€ -196,27	€ -153,36
20000	€ -239,90	€ -224,40	€ -143,24
30000	€ -335,34	€ -280,87	€ -333,11
40000	€ -439,50	€ -408,07	€ -442,20
50000	€ -490,57	€ -511,89	€ -444,75

Wat kunnen wij in de toekomst verwachten?

Ondanks grote bezwaren (nFTK is onnodig, ongewenst en schadelijk) van de pensioenfederatie, KNVG, NVOG, FNV en de grote pensioenfondsen heeft per 1 januari 2015, Staatssecretaris Klijnsma, de regeringscoalitie met gedoogsteun van D66, CU en SGP, de pensioenwet verder aangescherpt, de buffereisen verzaamd, het financieel toetsingskader aangescherpt en daarmee de weg naar indexatie langer gemaakt en bemoeilijkt.

De methode voor het vaststellen van de hoogte van de UFR (Ultimate Forward Rate) is op 15 juli j.l. nogmaals veranderd en dat kostte de pensioenfondsen in juli gemiddeld weer 3%-punt in dekkingsgraad. De hoogte van de UFR heeft een grote invloed op de rekenrente.

Door de manier waarop de UFR wordt vastgesteld zal het UFR-punt van de rentetermijnstructuur de komende jaren blijven dalen en dat zal een negatieve invloed hebben op de berekening van de verplichtingen.

De rentedaling heeft zich de laatste maanden versterkt voortgezet.

Voor de meeste pensioenfondsen is de dekkingsgraad sinds eind 2013 sterk afgenomen (ABP -8,7%; PZW -13%; PME -8%). Ons pensioenfonds is daarop tot nu toe de uitzondering met +2,8%.

De SPTN heeft in tegenstelling tot andere pensioenfondsen de renteafdekking niet afgebouwd en dat heeft goed uitgewerkt.

De vraag wanneer de renteafdekking wel verlaagd zal moeten worden, wordt daarmee niet eenvoudiger te beantwoorden. Als de rente gaat stijgen dan zal, zonder verlaging van de renteafdekking, al die extra winst van dat goede besluit omgezet worden in extra verlies.

In de laatste 10 jaar, is het pensioenvermogen aanzienlijk meer gegroeid dan de verplichtingen, maar de rekenmethode met de rentetermijnstructuur die de DNB voorschrijft om de verplichtingen contant te maken is sindsdien telkens verzaamd en leidt ertoe dat de contante waarde van de verplichtingen veel meer is gegroeid dan het pensioenvermogen.

Dat zal nog diep ingrijpen in de ontwikkeling van de pensioenen, de indexatie nog lang onmogelijk maken of nog lang sterk beperken. Dat zal zowel de werkende in de opbouw van zijn pensioen als de gepensioneerd direct in de pensioenuitkering treffen.

De kans op het bereiken van volledige indexatie, laat staan inhaalindexatie, is vrijwel nihil voor de huidige generatie gepensioneerden, maar ook voor de werkende 55-plussers wordt die kans steeds kleiner. Uiteindelijk zal voor de jongste generaties werkenden, die het minste indexatieverlies zullen hebben geleden, wel volledige compensatie van hun indexatieverlies krijgen, want waar de pot niet wordt uitgekeerd zal uiteindelijk de benodigde dekkingsgraad om na-indexatie te geven van zelf wel bereikt worden. Tenzij onze nu reeds overvloedig gevulde pot met pensioencenten in een vlaag van Europese solidariteit en verstandsverbijstering gebruikt zal worden om de, nu reeds voorzienbare, pensioenproblemen in de Europese mediterrane landen op te lossen.